

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ОРГАНІЗАЦІЯХ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація. В статті розглядаються особливості впровадження інноваційних процесів у будівництві, основні перепони їх розвитку та напрямки вдосконалення.

Ключові слова: будівництво; інновація; інноваційна технологія.

Abstract. In this article the peculiarities of innovative processes implementation in modern construction are discussed. Also the main obstacles of innovative processes development and their directions of improvement are analysed.

Keywords: construction; innovation; innovative technology.

Технології сучасного будівництва активно розвиваються і переслідують певні цілі і завдання. Переважно до них можна віднести економію ресурсів, екологічність, зовнішню відповідність, довговічність тощо. Вони визначають якість, ефективність створюваного продукту і підвищують престиж замовника. У будівництві крім перерахованих, великої ваги набирає ще один не менш важливий фактор, що визначає актуальність впровадження інноваційних технологій - це збільшення швидкості зведення споруди.

Інноваційні технології в будівництві або будівельних матеріалах потрібні не тільки для того, щоб рухати науку вперед і покращувати якість будівель, але і для збільшення темпу суспільного розвитку. На підприємствах різних сфер діяльності з роками все гостріше відчувається необхідність впровадження інновацій. Постійні зміни уподобань споживача, швидкість розвитку технологій і зростання конкуренції компаній - це лише частина факторів, що обумовлюють потребу в певних нововведеннях. Не є винятком і будівельна галузь, яка, як і будь-яка інша, має розвиватись за допомогою використання інноваційних матеріалів і конструкцій, а також технологій, методів контролю та ін.

Тісна взаємодія всіх учасників будівництва є однією з найважливіших умов успішності розвитку інноваційних процесів. Тому впровадження тієї чи іншої інноваційної технології, а також умови і терміни її впровадження безпосередньо залежать від якості взаємодії учасників інвестиційного, проектувального і будівельного процесів, тим більше що використання нестандартних технологій може зажадати додаткових угод з безліччю сторонніх інстанцій. Тобто інновації висувають підвищені вимоги до якості менеджменту підприємств та проектів. І це часто виступає тим фактором, що визначає успішність розвитку бізнесу. Взаємоув'язування багатьох чинників, серед яких зокрема потенціал науки, структура виробництва, ресурсна база і система управління, обумовлює ефективність розвитку інновацій на підприємствах будівельної галузі. Крайні практики зарубіжного менеджменту демонструють значний інтерес до постійного вдосконалення та впровадження інновацій у виробничий процес [1].

Ефективність інновацій та їх масштаб застосування залежить від:

1. форм власності і організаційної структури провідних будівельних фірм (договірні форми і прийняті методи роботи);
2. характеру міжфірмової кооперації (зв'язок між будівельними фірмами-підрядниками і субпідрядними, з постачальниками);
3. якості підтримки, яку отримують будівельні фірми, що використовують інновації, від державних та інших установ на регіональному, місцевому, національному та міжнародному рівні (з точки зору інфраструктури та підтримки співпраці);
4. вплив місцевих і національних стандартів і правил;
5. баланс в остаточному ухваленні рішень між короткостроковими капітальними витратами, довгостроковими витратами і вигодою для суспільства в цілому.

Розглянемо два напрямки інноваційного процесу, що мають безпосереднє відношення до будівництва [2]:

1. Зростання питомої ваги інноваційно-орієнтованих підрядних робіт (тобто, будівельно-монтажних робіт, що безпосередньо забезпечують впровадження нової техніки, нових технологій чи виробництва нових продуктів) у загальному обсязі будівельно-монтажних робіт.

2. Інноваційна перебудова самої будівельної галузі (інноваційне технічне оснащення будівельно-монтажних робіт, технологічні інновації, інновації в сфері організації й управління будівельно-монтажними роботами).

Ґрунтуючись на сучасних особливостях функціонування галузі будівництва, шляхах активізації інноваційної діяльності та її специфіці, автори [3] виділяють основні напрямки здійснення інноваційної діяльності будівельних підприємств, що визначаються цільовим спрямуванням інновацій, а саме: технологічний, економічний, соціальний та екологічний.

До найбільш значущих чинників, що гальмують інновації в будівельній сфері слід віднести:

1. вплив корпоративної стратегії і структури, що включають в себе внутрішню організацію компанії та фінансові інститути, які неохоче сприймають інновації. Іншими словами, сьгоднішні будівельні компанії заточені під сьгоднішній будівельний процес, а застосування інновацій тягне до змін структури і процесів в самій будівельній компанії;
2. інноваційні підходи, методи і матеріали вимогливі до якості персоналу, отже будівельні компанії повинні або набирати більш висококваліфікованих, а відповідно і більш оплачуваних фахівців, або витратити гроші і час на перепідготовку або навчання персоналу;
3. часто процес генерації інноваційних продуктів відбувається в будівельному процесі при використанні одних інновацій, які призводять до появи (вдосконалення) інших. Перетворення будівництва в дослідницький майданчик може привести до додаткових витрат;

Інноваційні можливості будівельного підприємства насамперед характеризуються його високою забезпеченістю власними економічними ресурсами. За цією умовою підприємство будь-якої форми власності може реалізовувати свою інноваційну стратегію без залучення зовнішніх (запозичених) коштів. Але серед низки чинників, що стримують інноваційну активність будівельних підприємств, є нестача власних коштів, недостатня фінансова підтримка держави, недосконалість законодавчої бази, високі економічні ризики та тривалий термін окупності нововведень. [4]

На сьогодні в Україні будівництву, порівняно з іншими галузями діяльності, приділяється значно менше уваги в плані моніторингу та стимулювання інноваційної діяльності через сприйняття її підпорядкованої ролі як підсистеми інфраструктури основного виробництва та певну консервативність самої галузі. [5] Для успішного розвитку інноваційної діяльності в організаціях будівельної галузі необхідно проводити моніторинг інноваційних форм, методів і технологій, а також аналізувати попередній досвід впровадження інновацій по всьому світу в будівельній та суміжних галузях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сердюк Т.В., Місце та роль раціоналізаторської діяльності в сучасній системі господарювання. / Т. В. Сердюк, С. Ю. Францишина // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві: Науково-технічний журнал. – Вінниця: ВНТУ. – 2016. - № 1(20). – 128 с. Електронний ресурс. Доступний з: <https://stmkvb.vntu.edu.ua/index.php/stmkvb/article/view/455>

2. Дріль Н.В. Напрямки інноваційного процесу в будівництві України / Н.В. Дріль, В.І. Торкатюк, І.О. Хорошко, І.Л. Железнякова, Т.В. Чорноморденко, К.В. Кухтін // Синергетичні аспекти формування економічних параметрів будівельних структур в умовах ринку, 2011. – Електронний ресурс. Доступний з: <https://core.ac.uk/download/pdf/11335231.pdf>

3. Чорна М. В. Стратегічні напрями інноваційної діяльності підприємств будівельної галузі / М. В. Чорна, С. В. Глухова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип. 1(1). - С. 210-216. – Електронний ресурс. Доступний з: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2012_1%281%29_32

4. Якименко О.В. Напрями інноваційної політики розвитку підприємств будівельного комплексу України/ Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2014. - № 5(29). – Електронний ресурс. Доступний з: <https://www.khai.edu/csp/nauchportal/Arhiv/EUPMG/2014/EUPMG514/Yakymen.pdf>

5. Сердюк Т.В. Прямі і непрямі засоби стимулювання інновацій в вітчизняній економіці/ Т.В. Сердюк, О.М. Адамчук // Інноваційні технології в будівництві: Міжнародна науково-технічна конференція 5-7 жовтня 2016 р. м. Вінниця. – Електронний ресурс. Доступний з: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itb/itb2016/paper/viewFile/1644/1335>

Науковий керівник: **Тетяна Василівна Сердюк** – канд. екон. наук, доцент кафедри будівництва, міського господарства і архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: serdyuktanya@gmail.com

Пляцок Марина Сергіївна — студентка групи Б-16мс, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: b16ms.plyatsok@gmail.com

Scientific adviser: **Tetyana Serdyuk** - PhD, assistant of professor. Department of construction, urban and architecture. Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia.

Plyatsok Marina - student of the group B-16ms, faculty of heat and power engineering and gas supply, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia, e-mail: b16ms.plyatsok@gmail.com